

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2019-08-09 Nr. (10.1.1.3-413)10-5039
I 2019-08-01 Nr. (28.4-41E)-3-2957
2019-07-23 Nr. S-2540

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybei,
Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės
departamentui,
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai,
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

DĖL LRV IŠVADOS PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – Ekonomikos ir inovacijų ministerija) parengtą ir derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 17, 26 straipsnių pakeitimo bei 15¹ straipsniu papildymo įstatymo projekto Nr. XIIIP-3603“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 17, 26 straipsnių pakeitimo bei 15¹ straipsniu papildymo įstatymo projekto Nr. XIIIP-3603“ projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – reglamentuoti tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių ir įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, pardavimą tiesiogiai neprieinamu būdu (toliau – tabako gaminių pardavimas tiesiogiai neprieinamu būdu).

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Ekonomikos ir inovacijų ministerijos cituojamą „The Nanny State Index 2019“, vertinant vien tabako reguliavimo griežtumą Lietuva iš 28 šalių užima aštuntą vietą (po Suomijos, Vengrijos, Graikijos, Slovėnijos, Kipro, Estijos ir Latvijos). Minėta antra vieta yra skirta vertinant suminį reglamentavimo griežtumą alkoholio, tabako ir maisto reguliavimo srityse.

Atsižvelgiant į tai, kad tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu įteisinimas yra numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 50.3 punkte („50.3. įteisinsime tabako gaminių pardavimą tiesiogiai neprieinamu būdu“), Sveikatos apsaugos ministerija nepritaria Ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtam Nutarimo projektui ir siūlo Nutarimo projektu pritarti Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:

1. Tabako gaminių pardavimas tiesiogiai neprieinamu būdu yra pažangi, tarptautiniu lygiu pripažinta priemonė, atitinkanti Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) Tabako kontrolės pagrindų konvenciją (toliau – Konvencija), kurią Lietuva ratifikavo 2004 m. Kaip nurodyta Konvencijos 13 straipsnio įgyvendinimo gairėse¹: „12. Tabako gaminių demonstravimas pardavimo vietose pats savaime yra reklama ir pardavimo skatinimas. Gaminių demonstravimas yra pagrindinė tabako gaminių ir tabako vartojimo skatinimo priemonė, skatinanti tabako gaminių impulsinį pirkimą, sukurianti įspūdį, kad tabako vartojimas yra socialiai priimtinas, ir sunkinanti tabako vartotojams metimą rūkyti. Jauni žmonės yra ypač veikiami gaminių demonstravimo reklamuojančio efekto. 13. **Siekiant užtikrinti, kad pardavimo vietose nebūtų jokių tabako gaminių reklamos ir pardavimo skatinančių elementų, Šalys raginamos įvesti visišką tabako gaminių demonstravimo ir matomumo prekybos vietose draudimą.** Leidžiami tik tekstinis gaminių ir jų kainų sąrašas be jokių reklaminių elementų. <...>“.

Konvencijos įgyvendinimo pažangos vertinimo misijos Lietuvoje ataskaitoje² kaip trūkumas dėl Konvencijos 13 straipsnio įgyvendinimo nurodytas tabako gaminių demonstravimo prekybos vietose draudimo nebuvimas ir pateikta rekomendacija, kad Lietuva, remdamasi daugelio Europos valstybių patirtimi³ įvestų tabako gaminių demonstravimo draudimą prekybos vietose. Tai padidins komunikacijos kampanijų, pakuočių ir ženklavimo reguliavimo efektyvumą, **nes pašalins vieną iš likusių tabako reklamos ir pardavimų skatinimo formų.** Pažymėtina, kad Konvencijos ekspertai tokią rekomendaciją šaliai pateikę įvertinus Lietuvoje taikomų tabako kontrolės, vartojimo prevencijos ir mažinimo priemonių visumą bei tokio reikalavimo tinkamumą galiojančio reguliavimo, rūkymo paplitimo šalyje ir sukeliamos žalos kontekste.

2. Konvencijos skatinamos įgyvendinti **tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu priemonės efektyvumas yra pagrįstas moksliniais įrodymais**⁴: įrodytas tabako gaminių demonstravimo prekybos vietose ryšys tabako gaminių pirkimo įpročiui (ypatingai impulsyviui), nedemonstravimas taipogi teigiamai veikia norinčius mesti ir metusius rūkyti asmenis, reikšmingai sumažina jaunų žmonių (abiejų lyčių) rūkymo (ypač eksperimentinio) įprotį, prisideda prie rūkymo kaip socialinės normos pateikimo mažinimo. Konvencijos remiama tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu priemonė yra svarbus tabako kontrolės, rūkymo prevencijos ir mažinimo strategijos komponentas. PSO skelbiamame leidinyje yra nurodyti šią priemonę įsivedusiose šalyse atliktų tyrimų rezultatai ir argumentai, pagrindžiantys šios priemonės efektyvumą (ypač taikant ją kompleksiskai su kitomis tabako kontrolės priemonėmis, kas turės neabejotiną poveikį visuomenės sveikatai ilgalaikėje perspektyvoje).

¹ https://www.who.int/fctc/guidelines/article_13.pdf

² https://www.who.int/fctc/implementation/needs/Lithuania_NA_Report.pdf

³ https://www.who.int/fctc/publications/best_practices_art13_whofctc.pdf

⁴ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/339233/who-evidence-brief-pos-ban-eng.pdf?ua=1

Taigi, priimant sprendimą dėl teisinio reguliavimo nustatymo tikslingumo (o ypač tokių gaminių, kurie neabejotinai žaloja žmonių sveikatą (PSO viešai skelbia „tabakas nužudo pusę savo vartotojų“), be to pagal Tabako kontrolės įstatymo 1 str. 3 d. tokių gaminių prekybai, įvežimui, importui, reklamai, kitoms su jais susijusioms veiklos rūšims ir vartojimui pagal šį ir kitus įstatymus bei teisės aktus taikomas ypatingas valstybinis teisinis reglamentavimas), **visų pirma turėtų būti atsižvelgiama ne į verslo interesų gynimo (administracinės naštos verslui mažinimo, verslo suvaržymo vengimo), o į visuomenės sveikatos išsaugojimo interesų gynimo siekį.** Įstatymo projektu siekiama mažinti tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių prieinamumą, apsaugoti nuo rūkymo vaikus, kiek įmanoma pavėlinti amžių, kuomet jauni žmonės pradeda rūkyti, palaikyti norinčius mesti ir metusius rūkyti asmenis, taip pat mažinti rūkymo patrauklumą, mažinti priklausomybę nuo tabako ir tabako sukeliama žalą sveikatai.

3. Pažymėtina ir tai, kad remiantis 2017 m. atlikto Eurobarometro tyrimo rezultatais⁵, **net 61 proc. lietuvių pasisakė, kad palaikytų draudimą demonstruoti tabako gaminius parduotuvėse arba pardavimo vietose** (pagal šį rodiklį tarp 28 ES valstybių narių Lietuva yra aštunta valstybė, ES vidurkis – 56 proc.). Reikalavimas dėl tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu paremtas gerąja kitų šalių praktika. Europos šalys, kuriose sėkmingai taikomas šis reikalavimas: Norvegija, Suomija, Airija, Islandija, Jungtinė Karalystė, Kroatija. Tokiu pat keliu žengia ir Baltijos šalys: Estijoje šis reikalavimas įsigaliojo nuo 2019 metų liepos 1 dienos, Latvijoje įsigalios nuo 2020 metų spalio 1 dienos. Pažymėtina, kad Estijoje ir Latvijoje įstatymo projektai buvo notifikuojami dėl jų projektuose esančių kitų prekybą ribojančių reikalavimų įvedimo, bet ne dėl tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu reikalavimo, kas iš esmės yra rinkodaros reguliavimo elementas – prekybos sąlygų šalyje nustatymas. Gaminių tiekimui į rinką šis reikalavimas kliūčių nesudaro (nėra nustatomi draudimai patiems gaminiams, o tik nustatomos sąlygos jų pardavimui). Europos teisės departamentas (toliau – ETD) pateikė išaiškinimą dėl tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu reikalavimo notifikavimo Europos Komisijai ir Pasaulio prekybos organizacijai (ETD rašto kopija pridedama).

4. Sveikatos apsaugos ministerija pritaria, kad atsižvelgiant į kitų šalių praktiką dėl reikalavimo įsigaliojimo laikotarpio (Airija (patvirtintas 2008 m., įsigaliojo 2009 m.), Norvegija (reikalavimas patvirtintas 2009 m., įsigaliojo 2010 m.), Suomija (patvirtintas 2010 m., įsigaliojo 2012 m.), Estija (patvirtintas 2018-01, įsigaliojo 2019-07), Latvija (patvirtintas 2019-04 m., įsigalios 2020-10) bei siekiant kad verslas turėtų reikiamo laiko prisitaikyti prie įvedamo reguliavimo, **būtų tikslinga numatyti ilgesnį naujo reikalavimo įsigaliojimo terminą (siūlomas laikotarpis nuo teisės akto patvirtinimo iki įsigaliojimo – 1-1,5 metų).**

⁵ https://ntakd.lrv.lt/uploads/ntakd/documents/files/ebs_458_en.pdf

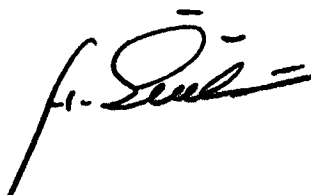
Nepriklausomų prekybos įmonių asociacija 2018 m. rugsėjo 5 d. rašte Sveikatos apsaugos ministerijai išdėstė prašymą sudaryti galimybę prekybininkams patiems pasirinkti koku būdu jie įgyvendins tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu reikalavimus, nekeliant jokių specifinių reikalavimų naudojamai įrangai. Numatoma, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos bus tvirtinama mažmeninės prekybos vietose leidžiamos pateikti tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių informacijos pateikimo tvarka. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, taipogi ir Sveikatos apsaugos ministerija laikosi nuomonės, kad minėtoje tvarkoje turėtų būti tik bendrieji tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių informacijos pateikimo mažmeninės prekybos vietose reikalavimai, ir specifinių reikalavimų įrangai nebūtų keliama, **leidžiant prekybininkams patiems pasirinkti ekonomiškiausias ir jiems priimtinausias priemones ir būdus (pvz., plėveles, apsaugines žaliuzes ir kt.), kuriais jie galėtų tinkamai įgyvendinti tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu reikalavimus.** Dėl reikalavimo įgyvendinimo būtų iš anksto organizuojamos konsultacijos verslo subjektams. Taigi, patikslinus Įstatymo projekto nuostatas dėl įsigaliojimo, prekybininkai turėtų pakankamai laiko prisitaikyti prie įvedamo teisinio reguliavimo, bei daugeliu atvejų per 1-1,5 metų laikotarpį nusidėvėjusi įranga natūraliai būtų atnaujinama. Šiuo reikalavimu nėra numatoma reglamentuoti iki tol nereglamentuotų santykių (pavyzdžiui, kaip buvo papildomos alternatyvios sveikatos priežiūros atveju, kuomet Sveikatos apsaugos ministerijos buvo atliktas poveikio vertinimas), reikalavimas nekeičia iš esmės galiojančio teisinio reguliavimo, tik nustato papildomas prekybos sąlygas. Taipogi paminėtina, kad analogiškos apimties prekybininkų dydžio atžvilgiu reguliavimą numatė ir kitos šalys – Airija, Suomija, Norvegija, Estija, Latvija.

Svarbu suprasti, kad tabako kontrolės priemonės yra orientuotos į žmonių sveikatos ir produktyvumo išsaugojimą, kas teigiamai veikia verslo aplinką, šalies ekonomiką ir gerovę.

Tikimės, kad minėti argumentai, tarptautinės organizacijos raginimai, tarptautiniuose (Konvencija ir jos 13 straipsnio įgyvendinimo gairės) ir nacionaliniuose (LRV programa) dokumentuose numatyti įsipareigojimai, geroji užsienio šalių praktika, Lietuvos gyventojų nuomonė, ypač nepalankaus rūkymo paplitimo kontekste (Lietuva pagal suaugusių kasdienio rūkymo rodiklį (2017 m.) tarp EBPO šalių-narių ir šalių-partnerių (viso 44 šalys) užima 30 vietą, rūkančių penkiolikmečių skaičius Lietuvoje išskirtinis EBPO šalių kontekste), lems teigiamą sprendimą dėl siūlomo teisinio reglamentavimo įvedimo mūsų šalyje.

PRIDEDAMA, ETD 2018-11-14 rašto Nr. SD-133 kopija, 4 lapai.

Viceministras

Algirdas Šešelgis

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijai

2018-11-14 Nr. 38-133
Į 2018-10-17 Nr. (10.1.1.3-41)10-7432

**DĖL NUMATOMO TEISINIO REGLAMENTAVIMO TABAKO KONTROLĖS SRITYJE
NOTIFIKAVIMO**

Europos teisės departamentas išnagrinėjo iš Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2018 m. spalio 17 d. gautą prašymą (toliau – Prašymas), kuriame prašoma pateikti išaiškinimą, ar Europos Komisijai ir Pasaulio prekybos organizacijai turėtų būti notifikuojamos Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 6, 8(2), 8(3), 8(7), 9, 9(3), 9(10), 9(11), 11, 16, 17, 18, 19 ir 26 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 15(1) straipsniu įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) nuostatos dėl:

- 1) reklamos ribojimo, įtvirtinant draudimą skelbti tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių, įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, kainų sumažinimą;
- 2) tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių ir įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu.

Toliau teikiame Europos teisės departamento vertinimą pateiktais klausimais. Pirmiausia teiktinas atsakymas dėl Įstatymo projekto ir jo nuostatų pranešimo Europos Komisijai.

Kaip nurodyta Prašyme, Įstatymo projektas, tikėtina, darys poveikį tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių ir įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti (toliau – tabako gaminiai), pardavimams ribojant reklamą ir įtvirtinant draudimą nurodyti kainų sumažinimą, nustatant draudimą parduoti tabako gaminius tiesiogiai prieinamu būdu ir nustatant reikalavimus standartizuotai gaminio pakuotei ir išvaizdai.

Kita vertus, pažymėtina, kad Prašyme nurodytas Lietuvos Respublikos nutarimas dėl notifikavimo taisyklių, kuris įgyvendina 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarka (toliau – Direktyva 2015/1535), taikomas tik ES teisės aktais nesuderintose srityse.

Dėl reklamos ribojimo

Įstatymo projekto 18 straipsnio 1 dalies 11 punkte įtvirtinamas draudimas skelbti apie tabako gaminių kainų sumažinimą yra sietinas su tabako gaminių reklama ir jos ribojimu. Su reklamos ribojimu taip pat sietini Įstatymo projekto 17 straipsnio 6 dalies ir 18 straipsnio 1 dalies 1-10 punktų pakeitimai, kurie yra neesminiai ir kurie iš principo jau buvo įtvirtinti galiojančiose įstatymo nuostatose.

Atkreipiame dėmesį, kad tabako gaminių reklama ir pirkimo skatinimas visuomenės ryšio priemonėmis yra draudžiami 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/33/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių tabako produktų reklamą ir rėmimą, suderinimo. Analogiškai informacijos apie elektronines cigaretes skleidimas yra uždraustas 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB (toliau – Direktyva 2014/40/ES). Be to, šis reikalavimas įtvirtintas vadovaujantis PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos sekretoriato ekspertų misijos metu pateiktomis rekomendacijomis.

Kiti Įstatymo projekto 17 straipsnio 6 dalies ir 18 straipsnio 1 dalies punktų pakeitimai yra neesminiai ir taip pat susiję su informacijos apie tabako gaminius sklaida, kuri, kaip minėta, yra draudžiama Direktyva 2003/33/EB ir Direktyva 2014/40/ES.

Todėl atsižvelgiant į tai, kad tabako gaminių reklama ir informacijos sklaida jau yra draudžiama ES teisės aktais, minėtų nuostatų vertinimas tampa neaktualus Direktyvos 2015/1535 kontekste ir todėl tokios nuostatos nelaikytinos techniniu reglamentu, apie kurį turi būti pranešta Komisijai.

Dėl tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu

Įstatymo projekto 15¹ straipsnyje įtvirtinamas draudimas mažmeninės prekybos vietose viešai eksponuoti tabako gaminius. Tabako gaminių tiesiogiai neprieinamu būdu sąlygai priskirtinas ir Įstatymo projekto 17 straipsnio 4 dalies pakeitimas, kuriuo numatoma, kad tabako gaminių parduotuvėse ir tabako gaminių skyriuose tabako gaminiai negalės būti eksponuojami ar matomi šių parduotuvių ar skyrių išorinėse vitrinose ir (ar) pro kitus išorinius šios parduotuvės įrenginius.

Įvertinę Direktyvos 2015/1535 nuostatas, manome, kad minėtose Įstatymo projekto nuostatose nustatomi įpareigojimai nelaikyti „technine specifikacija“¹ (nes nenustatomi reikalavimai gaminio charakteristikoms), „kitais reikalavimais“² (nes reikalavimai neturi įtakos į rinką pateikto gaminio būvio ciklui), ar „paslaugų taisykle“³ (nes minėti reikalavimai nustatomi *ne paslaugų verslui*), todėl minėtos nuostatos negalėtų būti laikomos techniniu reglamentu Direktyvos 2015/1535 prasme.

Nors viešą tabako gaminių pateikimą ir eksponavimą iš dalies galima sieti su tabako gaminių reklama, manome, kad reikalavimai, skirti tabako gaminių pateikimui ir eksponavimui, daugiausiai yra susiję su tabako gaminių *pardavimo būdu*.

Pažymėtina, kad tam tikrų reikalavimų nustatymas prekės pardavimo būdams paprastai nedaro įtakos laisvam prekių judėjimui tarp ES valstybių narių. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tam tikrus pardavimo būdus ribojančios ar draudžiančios nacionalinės nuostatos negali riboti valstybių narių tarpusavio prekybos, jei tokios nuostatos 1) taikomos visiems atitinkamiems ūkio subjektams, savo veiklą vykdančioms nacionalinėje teritorijoje, ir 2) daro tokį patį teisinį ir faktinį poveikį nacionalinių prekių ir prekių iš kitų valstybių

¹ „Techninė specifikacija“– dokumente pateikti reikalavimai tokioms gaminio charakteristikoms kaip kokybės lygiai, darbiniai parametrai, sauga ar matmenys, taip pat reikalavimai parduodamo gaminio pavadinimui, terminijai, simboliams, bandymams ir bandymų metodams, pakavimui, žymėjimui ar ženklinimui etiketėmis ir atitiktis įvertinimo procedūroms.

² „Kiti reikalavimai“– gaminiui keliami kiti nei techninė specifikacija reikalavimai, kuriais siekiama apsaugoti pirmiausia vartotojus ar aplinką ir kurie turi įtakos į rinką pateikto gaminio būvio ciklui, kaip antai jo naudojimo, perdirbimo, pakartotinio naudojimo ar utilizavimo sąlygos, jeigu jos gali žymiai paveikti gaminio sudėtį, esmines savybes ar jo pardavimą

³ „Paslaugų taisyklė“– tai bendro pobūdžio reikalavimas, susijęs su paslaugų verslo steigimu ir vertimusi juo, kaip nurodyta b punkte, ypač nuostatos, susijusios su paslaugos teikėju, paslaugomis ir paslaugų gavėju, išskyrus bet kokiais taisyklės, kurios nėra konkrečiai skirtos tame punkte nurodytoms paslaugoms.

narių prekybai⁴. Akivaizdu, kad Įstatymo projekto 15¹ straipsnio ir 17 straipsnio 4 dalies reikalavimai bus taikomi visiems ūkio subjektams, o tokio reikalavimo sukeltos pasekmės darys tokį patį tiek teisinį, tiek ir faktinį poveikį Lietuvos ir tabako gaminių iš kitų valstybių narių prekybai. Tokių taisyklių taikymas nesudaro kliūčių iš kitų valstybių narių importuojamiems tabako gaminiams patekti į Lietuvos rinką. Taip pat tokios taisyklės nesudaro kliūčių ši patekimą į rinką apsunkinti labiau nei nacionalinių gamintojų patekimą į rinką. Nustatomų taisyklių pobūdis neleidžia teigti, kad tabako gaminių iš kitų valstybių narių pardavimas bus labiau ribojamas nei nacionalinių tabako gaminių. Manome, kad nustatomų taisyklių pobūdis lems tai, kad visų tabako gaminių pardavimas bus apribotas vienoda apimtimi. Todėl pagal Teisingumo Teismo praktiką tokios taisyklės laikytinos nepatenkančiomis į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 36 straipsnio, kuriuo draudžiami laisvo prekių judėjimo tarp valstybių narių ribojimai, taikymo apimtį. Tai kartu reiškia, kad tokios taisyklės negali būti laikomos patenkančiomis į Direktyvos 2015/1535 taikymo sritį, todėl minėtų nuostatų notifikavimas Komisijai šios direktyvos kontekste yra neaktualus.

Įvertinę visa tai, ir toliau laikomės nuomonės, kad pagal Direktyvos 2015/1535 nuostatas Komisijai turi būti notifikuojamas tik Įstatymo projekto 8⁷ straipsnis, nustatantis reikalavimus tabako gaminių pakuotėms. Šie reikalavimai nėra suderinti ES teisės aktų nuostatomis ir yra laikytini techninėmis specifikacijomis, kaip tai apibrėžta Direktyvos 2015/1535 1 straipsnio 1 dalies c punkte, nes nustato konkrečius reikalavimus tabako gaminių pakuotėms.

Toliau teiktinas išaiškinimas dėl Įstatymo projekto pranešimo Pasaulio prekybos organizacijai (toliau – PPO).

Pareiga pranešti apie tam tikras priimamas priemones gali kilti ne tik pagal Direktyvą 2015/1535, tačiau ir pagal PPO priimtą Sutartį dėl techninių prekybos kliūčių (toliau – Sutartis).

Sutarties 2 straipsnio 2.9 punkte, *inter alia*, įtvirtinta kad, 1) kai nėra tarptautinio standarto arba kai siūlomo techninio reglamento techninis turinys neatitinka atitinkamų tarptautinių standartų techninio turinio ir 2) jeigu techninis reglamentas gali reikšmingai veikti kitų valstybių narių prekybą (*de minimis* taisyklė), valstybės narės praneša apie ketinamą įvesti techninį reglamentą. Taigi apie nuostatas turi būti pranešama PPO tik kai yra tenkinamos Sutarties 2 straipsnio 2.9 punkte nustatytos *dvi sąlygos*.

Įvertinę Įstatymo projekto nuostatas, manome, kad *minėtas dvi sąlygas tenkina tik Įstatymo projekto 8⁷ straipsnio nuostatos dėl reikalavimų tabako gaminių pakuotei*. Vertinant pirmąją Sutarties 2 straipsnio 2.9 punkte įtvirtintą sąlygą pažymėtina, kad tabako gaminių pakuočių išvaizdai tarptautiniai standartai nėra nustatyti, o *tokie reikalavimai, kokie jie nustatomi Įstatymo projekto 8⁷ straipsniu, laikytini techniniu reglamentu Sutarties prasme*. Sutarties I priedo 1 punkte pateikiama techninio reglamento apibrėžtis savo esme atitinka Direktyvoje 2015/1535 pateiktą techninės specifikacijos apibrėžtį ir nurodo, kad techniniu reglamentu laikomas dokumentas, kuriame pateikiamos prekės charakteristikos ar su jomis susiję procesai bei gamybos būdai, įskaitant taikytinas administracines nuostatas, kurio laikymasis yra privalomas. Jis taip pat gali apimti ar liesti išimtinai tik terminologijos, simbolių, įpakavimo, ženklavimo ar etikečių reikalavimus, kai jie taikomi prekei, procesui ar gamybos būdai apibrėžti. Vertindami antrąją Sutarties 2 straipsnio 2.9 punkte įtvirtintą sąlygą pažymime, kad neturime galimybių įvertinti konkrečios nustatomų įpareigojimų įtakos prekybai tarp PPO valstybių. Vis dėlto, yra tikėtina, jog tokie ribojimai gali reikšmingai paveikti valstybių narių prekybą.

Manome, kad kitos Įstatymo projekto nuostatos – nuostatos dėl reklamos ribojimo (17 straipsnio 6 dalis, 18 straipsnio 1 dalies 1-11 punktai) ar nuostatos dėl tabako gaminių pardavimo tiesiogiai neprieinamu būdu (15¹ straipsnis ir 17 straipsnio 4 dalis) netenkina Sutarties 2 straipsnio 2.9 punkte įtvirtintų sąlygų. Konkrečiai, nurodytos Įstatymo projekto nuostatos

⁴ Žr., be kita ko, Sprendimo *Keck ir Mithouard*, C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905, 16 punktą ir Sprendimo *Ahokainen ir Leppik*, C-434/04, EU:C:2006:609, 19 punktą.

netenkina Sutarties 2 straipsnio 2.9 punkte įtvirtintos pirmos sąlygos – nurodytomis Įstatymo projekto nuostatomis nustatomi išsipareigojimai nelaikytini techniniu reglamentu Sutarties prasme. Akivaizdu, kad nustatomi reikalavimai tabako gaminių reklamai ir pardavimui tiesiogiai neprieinamu būdu netenkina nustatytų techninio reglamento kriterijų ir negali būti prilyginami prekės charakteristikoms, susijusiems procesams, prekės gamybos būdui ar kitokiems reikalavimams pakuotei. Kaip minėta, jei netenkinama bent viena Sutarties 2 straipsnio 2.9 punkte įtvirtinta sąlyga, Įstatymo projekto nuostatos neturi būti notifikuojamos PPO. Todėl taip pat nelieka poreikio vertinti, ar nurodytos Įstatymo projekto nuostatos tenkintų Sutarties 2 straipsnio 2.9 punkte įtvirtintą antrą sąlygą.

Įvertinę visa tai, manome, kad, kaip minėta, PPO turi būti notifikuojamas tik Įstatymo projekto 8⁷ straipsnis.

Remdamiesi tuo, kas išnagrinėta, manome, kad Įstatymo projektas gali būti skaidomas į dalis ir Komisijai bei PPO, vadovaujantis tarpžinybinės darbo grupės sprendimu, gali būti notifikuojamas tik Įstatymo projekto 8⁷ straipsnis. Jeigu Įstatymo projekto rengėjai nuspręš Įstatymo projekto neskaidyti, Komisijai ir PPO turės būti notifikuojamas visas Įstatymo projektas, pažymint, kad Direktyvos 2015/1535 ir Sutarties kontekste vertintinas tik Įstatymo projekto 8⁷ straipsnis.

Galiausiai atkreipiame dėmesį, kad apie aplinkybę, jog apie techninį reglamentą turi būti pranešama ir PPO, nurodoma pildant Europos Komisijai skirtą notifikavimo formą, todėl papildomų procedūrų pranešant apie Įstatymo projektą atlikti nereikės.

Generalinio direktoriaus pavaduotoja,
atliekanti generalinio direktoriaus funkcijas

Rūta Krasuckaitė